

A Fővárosi Ítéltábla a **felperes jogi képviselőjének neve, címe)** által képviselt **felperes neve, címe** felperesnek, **alperes jogi képviselőjének neve, címe)** által képviselt Dr. alperes neve alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. június 1. napján kelt 28.P.21.242/2017/4. számú ítélete ellen a felperes részéről 5., az alperes részéről 6. sorszám alatt benyújtott fellebbezések folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja, a perköltségre vonatkozó rendelkezését akként változtatja meg, hogy a felperest kötelezi arra, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forint + áfa mértékű elsőfokú perköltséget, míg a felperes által megtérítendő eljárási illeték összegét 3.924.000 (hárommillió-kilencszázhuszonnégyezer) forintba emeli fel.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 100.000 (százezer) forint+ áfa mértékű másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a módosított keresetében a közte és az alperes között létrejött megbízási szerződés jóerkölsbe ütközés miatt érvénytelenségének a megállapítását kérte.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, vitatva a szerződés érvénytelenségének fennállását.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest 900.000 forint, míg az alperest 3.024.000 forint illeték megfizetésére az állam javára.

Az ítélet indokolása szerint a peres felek között ismeretlen időpontban, 2002. április 2. keltezéssel megbízási szerződés jött létre, mely szerint a felperes megbízta az alperest két peres eljárásban, illetőleg egy felszámolási eljárásban a képviselőjével. Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a Fővárosi Bíróság 2004. szeptember 9. kezdettel elrendelte a felperes felszámolását, és a felszámolóbiztos 2005. január 13. napján azonnali hatállyal felmondta a 25 % sikerdíjra kikötött ügyvédi megbízási szerződést. Utalt arra, hogy a peres eljárás során, 2011. november 28. napján peren kívül megállapodtak a felek. E megállapodás szerint a felperes 6.000.000 forint + áfa ügyvédi megbízási díjat megfizet az alperesnek, aki kijelenti, hogy a felperessel szemben semmilyen igényt nem támaszt a továbbiakban, és a jelen pert közös kérelemre megszünteti. Az elsőfokú bíróság a pert megszüntette, azonban a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.765/2012/2. sorszámú végzésével e végzést hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per további tárgyalására utasította. Az alperes viszontkeresete vonatkozásában a pert megszüntető végzés jogerős. A kereset tárgyában - a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében is foglaltakra figyelemmel - a Ptk. 329/A. § (1) bekezdés, 200. § (1) és (2) bekezdés, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (Ütv.) 9. § (2) bekezdés felhívásával megállapította, hogy a felek között ügyvédi megbízási szerződés jött létre. A felek egymás közötti jogvitájukat egyezséggel rendezték, amelynek bírói jóváhagyása nem történt meg ugyan, de ennek csak az az eredménye, hogy nem bír az ítélet hatályával. A feleket azonban

kötik az egyezségben foglaltak az egymással szembeni igényük tekintetében. Így az egyezség kizárja, hogy az egyezséggel lezárt jogviszonyokból eredően bármilyen, akár csak megállapítási igényt is támasszanak egymással szemben. Ezért a kizárólag a szerződés jóerkölcsbe ütközésére alapított keresetet már ez okból is alaptalannak minősítette. Ugyanakkor vizsgálta a Ptk. 200. § (1) és (2) bekezdése alapján az ügyvédi megbízás jóerkölcsbe ütközését. Kiemelte, hogy az ügyvédi megbízási díj szabad megállapodás tárgya. Az Ütv.-ből hiányzik a Ptk. 200. § (1) bekezdés második mondatából eredő korlátozás, mely korlátozás hiánya az Ütv. 9. § (2) bekezdését a Ptk. 200. § (1) bekezdésébe foglalt, általános szabályt lerontó speciális rendelkezéssé teszi. Utalt az ügyvédi bizalmi jogviszonyra, amelyből arra vont következtetést, hogy miután a felek az ügyvédi megbízási díjban szabadon megállapodhatnak, ezt a szabadságot sem a Ptk., sem a társadalom általános elvárásai nem korlátozhatják, ezért a jóerkölcsbe ütközés sem vizsgálható. Mindezek alapján a keresetet elutasította. A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdés és a Pp. 8. § (5) bekezdés alapján határozott, mert az alperes felesleges költségeket okozott azzal a rosszhiszemű magatartásával, hogy nem tartotta be az egyezségbe foglaltakat, sőt, még saját nyilatkozata megtámadásának sikertelenségét követően sem kérte a per megszüntetését. Ezért a saját költségeit maga viseli. Az alperes személyes illetékfeljegyzési joga folytán az állam által előlegezett 3.024.000 forint fellebbezési illeték a felek peren kívüli egyezségkötését követően keletkezett, amely költség a per megszüntetése esetén nem merült volna fel. Így az alperes e rosszhiszemű eljárásával felesleges költséget okozott, amelyet köteles megfizetni.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes és az alperes élt fellebbezéssel.

A felperes a fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, és a keresete teljesítését, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Tévesnek tartotta, hogy az ügyvédi megbízási jogviszony speciális jellege miatt e szerződés nem ütközhet jóerkölcsbe, figyelemmel arra, hogy a Ptk. ezt nem zárja ki, az Ütv. pedig a Ptk. általános rendelkezéseinek alkalmazhatóság nem zárja ki, hanem éppen feltételezi. Hangsúlyozta, hogy az alperes olyan tevékenységért kötötte ki a kimagasló összegű sikerdíjat, amely sem mennyiségében, sem minőségében nem volt kihatással az eredményre, melyet erősít, hogy az alperes elfogadta a 6.000.000 forint + áfa díjazását. Álláspontja szerint az érvénytelenségi kereset nem zárja ki, hogy a bíróság tekintettel legyen a megállapodás létrejöttének körülményeire. A dátumozás ellentmondásai és az egyéb szabálytalanságok megítélése szerint világossá teszik, hogy a szerződést jogszabály megkerülésével kötötték, a felszámoló törvényes jogainak csorbítását eredményezte, ezért a Ptk. 200. § (2) bekezdése értelmében az ügylet semmis. A másodlagos fellebbezési kérelme tekintetében a Pp. 3. § (3) bekezdésére hivatkozott, kiemelve, hogy a pertörténet ismertetésétől tekintettek el, a bizonyítási teher meghatározásától és közlésétől azonban nem, tehát amennyiben a törvényszék úgy látta, hogy bizonyításnak egyáltalán nincs helye, akkor erről tájékoztatnia kellett volna a feleket. Sérelmezte az indokolás a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak nem felel meg. Kifogásolta azt is, hogy a Pp. 8. § (1) és (2) bekezdésében foglalt kötelezettségeinek sem tett eleget az elsőfokú bíróság.

Az alperes fellebbezése az ítélet indokolásának és perköltségre vonatkozó rendelkezésének a megváltoztatására irányult. Kérte az alperes „rosszhiszemű pervitelére” vonatkozó kitétel mellőzését és a perköltségben való marasztalására vonatkozó rendelkezés megváltoztatását akként, hogy annak mellőzése mellett kötelezze a felperest a több mint tíz éves perköltségének a megfizetésére. Álláspontja szerint az ítélet nem tartalmazza a releváns tényállást. Kiemelte, hogy a megbízás tárgyát képező perekben érdemi munkát végzett. Sérelmezte a bíróság személyeskedő és iratellenes megállapításait, továbbá azt, hogy az általa indítványozott periratok beszerzése nem történt meg. Hivatkozott azon állítására, hogy a megbízási díj eredményességi hányadát a felperes folyamatosan

emelte, továbbá, hogy az azonos dátumra is magyarázatot adott. A perköltségről való rendelkezésnek megítélése szerint nincs jogszabályi alapja. Érthetetlennek tartotta a több mint tíz évig folyt perben öt marasztalni a perköltségben. Az összecszerűség nem tűnik ki az ítéletből, továbbá az sem, hogy miért a pernyertes felet kellett kötelezni a személyéhez kapcsolódó illetékben, különös figyelemmel a Pp. 82. §-ra. A Pp. 78. § (2) bekezdését pedig nem tartotta alkalmazhatónak. Az alperes fellebbezési ellenkérelme a felperes fellebbezése tekintetében az ítélet helybenhagyására irányult. A felperes előadását a Ptk.-val is ellentétesnek tartotta. Okirattal bizonyított tényként hivatkozott arra, hogy a megbízás tárgyát képező érdemi, sikert eredményező munkát csak ő végzett. Utalt azon szerződéses kikötésre, hogy a szerződés idő előtti felmondása esetén a teljes sikerdíj egyidejűleg teljes összegben esedékessé válik. Erre is figyelemmel a felmondást követő eseményekre visszaható hatállyal történt hivatkozást alaptalannak minősítette. Másodlagos fellebbezés körében a Pp. 3. § (3) bekezdés, valamint a Pp. 221. § (1) bekezdés téves értelmezésére utalt.

A felperes fellebbezése nem, az alperes fellebbezése az alábbiak szerint alapos.

A felperes fellebbezése meg nem engedett keresetváltoztatást tartalmazott. A felperes módosított, fenntartott keresete a közte és az alperes között létrejött megbízási szerződés jóerkölcsbe ütközés miatti érvénytelenségének a megállapítására irányult. A felperes érvénytelenség megállapítása iránti keresetet terjesztett elő. Ehhez képest a fellebbezésében a szerződés létre nem jöttének, illetőleg a szerződés jogszabály megkerülése miatti érvénytelenségének a megállapítását is kérte. A Pp. 146. § (1) bekezdés alapján a kereset megváltoztatására az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig kerülhet sor. A Pp. 146. § (5) bekezdésében foglalt feltételeknek nem felel meg a fellebbezésben módosított kereset. A másodfokú bíróság kiemeli, hogy a szerződés létrejötté esetén állhat fenn a szerződés érvénytelensége. Ebből is következően a szerződés létrejötté a szerződés érvénytelenségétől eltérő ténybeli alapokon alapulhat. A felperesnek az elsőfokú eljárásban fenntartott keresete nem vitatta a szerződés létrejöttét, így ehhez képest a fellebbezésben a szerződés létre nem jöttére tett tényállítások a Pp. 235. § (1) bekezdésben megfogalmazott fellebbezési korlátba is ütközik. A fenntartott módosított kereset a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányult, melynek alapjául szolgáló érvénytelenségi okként a felperes a jóerkölcsbe ütközést jelölte meg. Ehhez képest a jogszabály megkerülésére alapított érvénytelenségi ok azon túl, hogy a kereset jogalapját változtatja meg, új, a fellebbezésben előadott tényeken is alapul, amelyek állítására a Pp. 235. § (1) bekezdésből következően már lehetősége nem volt a felperesnek. Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla a szerződés létre nem jöttére és a szerződés jogszabály megkerülésére alapított érvénytelenséget a jelen fellebbezési eljárásban nem vizsgálhatta.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 3.§ (3) bekezdés szerinti tájékoztatási kötelezettséget nem sértette meg. A Pp. 3.§ (3) bekezdés értelmében arról nem kell a bíróságnak tájékoztatnia a felet, hogy bizonyításnak nincs helye.

A felperes módosított fenntartott keresetében az ügyvédi megbízási szerződés jóerkölcsbe ütközését állította, s ennek megállapítása iránt terjesztette elő a keresetét. A Ptk. 1. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az Ütv. rendelkezéseit a Ptk.-val összhangban kell értelmezni, mivel az előbbi jogszabály nem tartalmaz eltérő rendelkezést. Ezért az ügyvédi megbízási szerződésre a Ptk.-nak a szerződés érvénytelenségére vonatkozó szabályai, közöttük a Ptk. 200. § (2) bekezdés rendelkezései is érvényesülnek. A Ptk. érvénytelenségi okként egyrészt a semmisséget, másrészt a megtámadhatóságot szabályozza. A Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint semmis a szerződés, ha nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik. A jóerkölcs fogalmát a Ptk. nem határozza meg, azt a bírói gyakorlat alakította ki. E szerint a jóerkölcs a társadalom általános értékítéletét, a magán

autonómiának a társadalom közmegegyezés által meghatározott korlátait, általános, elvárható zsinórmértékét fejezi ki, amely egyúttal a szerződési szabadság korlátja. A jóerkölcsbe ütközést nem a felek rosszhiszemű magatartása alapítja meg, hanem olyan objektív és szubjektív elemek hatásaként, amely a szerződés tartalmát, a szerződő felek szándékát, a szerződéssel megvalósítani kívánt célt érinti. Erkölcileg elítélendő üzletkötési szándék, illetőleg szerződési cél akkor alapíthatja meg a szerződés jóerkölcsbe ütközését, ha arról a másik fél tudott, vagy a szerződéskötés körülményeiből felismerve tudhatott.

Egyéni érdeksérelem nem alapítja meg a szerződés jóerkölcsbe ütközését. A feltűnő értékaránytalanság szerződés megtámadási (érvénytelenségi) ok, ami önmagában nem adhat alapot a szerződés jóerkölcsbe ütközésének megállapítására (BDT2007. 1585.).

Az nem vitás, hogy a felperes arra adott meghatalmazást az alperesnek, hogy három ügyben lássa el bíróság előtti képviseletét, s az alperes e meghatalmazás alapján a felperes nevében eljár az adott ügyekben. Ebből pedig megállapítható az is, hogy a felperes és az alperes között perbeli képviselet ellátására ügyvédi megbízási szerződés is létrejött, amely ügyvédi tevékenységet az alperes díj ellenében látott el. Írásbeli szerződésben rögzítették a felek az ügyvédi díjat. Az ügyvédi díjat akként is meghatározták, hogy sikerdíjat is kikötöttek. A sikerdíj kikötése önmagában nem jogellenes, a sikerdíj esetében azt kell vizsgálni a bíróságnak, hogy ellenszolgáltatás nélküli szolgáltatás ne álljon fenn.

Az Ütv. 24. § (2) bekezdése szerint a megbízó a megbízást azonnali hatállyal felmondhatja. Azonnali hatályú felmondás esetén felmerülhet, hogy a felmondásig a megbízott a megbízás tárgyát képező ügyvédi tevékenységet már ellátta, ebből következően a Ptk. 483. § (3) bekezdésére is figyelemmel a megbízás felmondása folytán kár merülhet fel, a felmondási jog alapos ok nélküli, visszaélésszerű gyakorlása folytán. A 3/2006. PJE értelmében visszterhes megbízási szerződés alapos felmondási ok hiányában történő azonnali felmondása esetén a megbízó köteles a megbízott kárát megtéríteni. A peres felek között létrejött megbízási szerződésnek a felmondás esetére a díj kikötésre vonatkozó rendelkezése lényegében ezen jogegységi határozatban foglaltak leképezése. Azt szabályozták a felek, hogy az ügyvéd amennyiben már a megbízást lényegében teljesítette, akkor igényt tarthat arra a díjra, amely felmondás hiányában megillette volna, azaz quasi a kártérítési igényt rögzítették a szerződésben azzal, hogy felmondás esetére is meghatározták az alperest megillető díjat.

Az alperes ellátta az ügyvédi tevékenységet, a további ügyvédi tevékenység ellátására a felperes felmondása folytán szűnt meg a lehetősége. A felmondás esetére kikötött ügyvédi munkadíj megállapodás a 3/2006. PJE-ben kifejtettekre figyelemmel nem minősíthető a társadalom által elítélendő magatartásnak, így jóerkölcsbe ütközőnek.

A fentiek kifejtése mellett az ügyvédi megbízási szerződés jóerkölcsbe ütközése nem volt megállapítható. Ezért - a fellebbezésben foglaltakra is figyelemmel - részben eltérő indokok alapján az elsőfokú bíróság a keresetet megalapozottan utasította el.

Az alperes fellebbezése a perköltségre vonatkozó rendelkezést támadta a Pp. 8. § (5) bekezdés alkalmazhatóságának hiányában. A fellebbezése indokai az általa az ítélet indokolását támadó fellebbezése is a perköltséget támadó fellebbezést voltak hivatottak alátámasztani, hiszen az elsőfokú bíróság a perköltségre vonatkozó döntését a Pp. 8. § (5) bekezdése alapján indokolta, és az alperes fellebbezése éppen ezt sérelmezi. Ezért a másodfokú bíróság az alperesi fellebbezést a Pp. 3. § (2) bekezdése alapján tartalma szerint bírálta el akként, hogy az ítélet indokolását támadó fellebbezést mint a perköltséget támadó fellebbezés indokait vette figyelembe.

A Pp. 8. § (5) bekezdés szerint a bíróság azt a felet, aki egyes perbeli cselekményekkel indokolatlanul késedelmeskedik, vagy valamely határidőt vagy határnapot mulaszt, vagy más

módon felesleges költségeket okoz, a törvény értelmében a költségek megtérítésére való kötelezésén felül pénzbírság megfizetésére kötelezi, továbbá a felet a törvényben meghatározott más jogkövetkezménnyel sújtja.

E törvényhely lényegében a rosszhiszemű pervittel okozott költségek megtérítésére kötelezést mondja ki. A fél rosszhiszemű pervitele a perbeli magatartásával valósulhat meg. A peren kívüli egyezségben foglaltak alapján a perben ténylegesen meg nem tett nyilatkozatok rosszhiszemű pervitelt megvalósító magatartásként nem értékelhetők. A peren kívüli egyezségük alapján a peres felek ténylegesen közös kérelmet a per megszüntetése iránt az elsőfokú eljárásban nem terjesztettek elő. A felperes kérte a per megszüntetését, az alperes a per megszüntetése iránti kérelmet nem terjesztett elő, így a per megszüntetésének helye nem volt, mint arra a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.765/201/2. sorszámú végzésében már korábban rámutatott. Az alperesnek perbeli joga, hogy a felperes per megszüntetése iránti kérelméhez ne járuljon hozzá. Az a tény, hogy utóbb az alperes viszontkeresetet terjesztett elő, majd a viszontkereset tekintetében a per jogerősen megszüntetésre került, a kereset tekintetében folytatódott peres eljárásban felmerült költségek tekintetében már nem játszott szerepet, mivel a viszontkereset vonatkozásban pert megszüntető végzés e vonatkozásban a perköltségekről is rendelkezett, tehát a viszontkeresettel összefüggésben felmerült perköltségek elszámolásra kerültek. Ebből következően a viszontkereset előterjesztése majd a viszontkereset tekintetében a per megszüntetése és az ezzel kapcsolatos esetleges további költségek felmerülése már nem kerülhetett a további eljárásban értékelésre, így ez nem is adhatott alapot a Pp. 8. § (5) bekezdés alkalmazására. Utóbb a felperes volt az, aki a keresettől elálló nyilatkozatát visszavonta, és fenntartotta a módosított keresetét, amelyről a bíróságnak érdemi döntést kellett hoznia. Az a tény, hogy az kereset tárgyában meghozott ítélet kétszer is hatályon kívül helyezésre került nem az alperes rosszhiszemű pervitelére vezethető vissza. Azt elsőfokú bíróság által elszámolt 3.024.000 forint egyrészt a Fővárosi Ítéltábla 27.Pf.20.831/2015/16. végzésében megállapított, a felperes fellebbezése folytán le nem rótt 1.512.000 forint, másrészt a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf. 20.082/2017/2. számú végzésében megállapított, az alperes fellebbezése folytán le nem rótt 1.512.000 forint fellebbezési illetékből tevődik ki. Miután az alperes rosszhiszemű pervitele nem volt megállapítható, a perköltség viselésre az általános szabályok az irányadók. A korábbi másodfokú eljárásokban megállapított feljegyzett illeték mint költség viseléséről ezért a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdés szerint alkalmazandó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés szerint kellett határoznia a bíróságnak. Az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési jog alá esik. A felperes keresete eredménytelen volt, így a le nem rótt illetékeket is a felperes köteles viselni. Az alperes az elsőfokú eljárásban felmerült perköltségei megfizetésére is igényt tarthatott, bár fellebbezésében összegszerűen nem jelölte meg a díjigényét. A korábbi, az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező két másodfokú határozatban megállapított alperesi költségeken túlmenően az elsőfokú eljárásban a saját képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíjra is alappal tarthatott igényt. Ez utóbbit a kifejtett tevékenységgel arányosan, mérlegeléssel határozta meg, figyelemmel arra, hogy összegszerűen nem terjesztette elő az alperes, aki a saját ügyében járt el, és többszöri megismétlés folytán többször újra folyamatba került eljárásban további érdemi tevékenységre nem volt szükség.

A kifejtettek alapján a Pp. 253. § (2) bekezdés értelmében a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta, míg a perköltség körében a rendelkező rész szerint megváltoztatta, és perköltség megfizetésére kötelezte a felperest.

A felperes fellebbezése eredménytelen, az alperes fellebbezése lényegében eredményes volt, ezért a jelen fellebbezési eljárásban felmerült másodfokú perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdés szerint határozott a másodfokú bíróság. A többszöri másodfokú eljárásokra figyelemmel az Itv. 51. § (1) bekezdés alapján a jelen fellebbezési eljárás illetékmentes volt, ezért a fellebbezési illetékről

nem kellett rendelkezni. Az alperes saját maga képviselőt látta el a jelen fellebbezési eljárásban is, és a többszöri másodfokú eljárások folytán a jelen fellebbezésben a képviselő nem igényelt már olyan időt, felkészültséget, mint a korábbi eljárásokban, így ehhez képest mérlegeléssel állapította meg az alperesnek a jelen fellebbezési eljárásban felmerült díját a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5), (6) bekezdés és 4/A. § (1) bekezdés alapján, és kötelezte annak megfizetésére az eredménytelenül fellebbező felperest.

Budapest, 2018. január 30.

Dr. Németh László sk.
a tanács elnöke

. Merőtey Anikó sk.. Molnár Ágnes sk.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: